

Liite 5 Kurinpito- ja turvaamistoimet Raahen perusopetuksessa

Sisällys

1. Kurinpito- ja turvaamistoimet -ohjeistuksen tarkoitus	3
2. Käytöksen portaat.....	3
Ihmettely: Satunnaisia käytöspulmia	3
Huoli herää: Toistuvia käytöspulmia	3
Huoli kasvaa: Matalan kynnyksen tuki ei tehoa	3
Huoli on tuntuva: koulun keinot eivät riitä.....	4
Suuri huoli: koulunkäynti ei onnistu aiemmista tukitoimista huolimatta	4
3. Kasvatuskeskustelukäytännöt	5
Kasvatuskeskusteluun johtava käytös	5
Kasvatuskeskustelun määrääminen	5
Kasvatuskeskustelun kulku	6
Kasvatuskeskustelujen seuranta.....	6
4. Kurinpitokäytännöt Raahen opetustoimessa	6
Ilmoittaminen häirinnästä	6
Oppilaan määrääminen poistumaan opetustilasta	7
Jälki-istunto.....	7
Opetuksen epääminen.....	8
Kirjallinen varoitus	8
Määräaikainen koulusta erottaminen	9
5. Laiminlyötyjen kotitehtävien suorittaminen	10
6. Siivousvelvoite	10
7. Kiusaamiseen puuttumisen malli	10
Kiusaamisepäilyyn puuttuminen	11
Kiusaamiseen puuttumisen prosessi käynnistyy	11
Kiusaaminen jatkuu	12
Kiusaaminen jatkuu edelleen	12
8. Vakavat uhka- ja vaaratilanteet.....	13
9. Tiedottaminen ja seuranta	13

1. Kurinpito- ja turvaamistoimet -ohjeistuksen tarkoitus

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja.

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja jälki-istuntoa sekä kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Raahessa suunnitelma tehdään erillisenä asiakirjana.

2. Käytöksen portaat

Ihmettely: Satunnaisia käytöspulmia

Opettaja keskustelee oppilaan kanssa heti pulmien ilmetessä.

Opettaja on yhteydessä oppilaan huoltajaan.

Wilmaan tehdään tuntimerkintä.

Tukitoimena oppilaan ohjaamista sovittuihin käytänteisiin.

Huoli herää: Toistuvia käytöspulmia

Käytöspulmien toistuessa pidetään kasvatuskeskustelu ja ollaan yhteydessä huoltajaan.

Oppilas voidaan määrätä jälki-istuntoon.

Kiusaamistapauksissa käynnistetään Kiusaamiseen puuttumisen prosessi.

Voidaan pitää Lapset puheeksi – keskustelu.

Tukitoimina oppimissuunnitelmaan / henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (myöhemmin käytetään lyhennettä HOJKS) kirjataan tukitoimenpiteitä esim. palkkiojärjestelmät, CICO-toimintamalli, hyvinvointiohjaajan tuki ja kuraattorin tuki.

Huoli kasvaa: Matalan kynnyksen tuki ei tehoa

Opettaja kutsuu koolle oppilashuollon monialaisen asiantuntijaryhmän.

Käydään kasvatuskeskustelu ja ollaan yhteydessä huoltajaan.

Rehtorin tai koulunjohtajan päätöksellä osallistuminen opetukseen voidaan evätä jäljellä olevan työpäivän ja tarvittaessa myös seuraavan työpäivän ajaksi.

Tukitoimina oppilashuoltohenkilöstön tuki sekä oppimissuunnitelmaan/ HOJKSiin lisättävät tukitoimenpiteet.

Huoli on tuntuva: koulun keinot eivät riitä

Tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajan kanssa.

Oppilas ohjataan koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (palveluohjaus, perheneuvola, sosiaalitoimi). Oppilaalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, josta rehtori/koulunjohtaja tekee hallintopäätöksen.

Otetaan yhteys lastensuojeluun.

Tukitoimina luokan vaihto (esim. yleisopetuksen pienryhmä, joustavan perusopetuksen luokka), mahdolliset avustajapalvelut, erityiset opetusjärjestelyt, oppilashuollon tuki sekä tukitoimien kirjaaminen oppimissuunnitelmaan/HOJKSiin.

Suuri huoli: koulunkäynti ei onnistu aiemmista tukitoimista huolimatta

Tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajan kanssa.

Oppilas voidaan erottaa määräaikaisesti lautakunnan tekemällä hallintopäätöksellä

Otetaan yhteys lastensuojeluun.

Tukitoimina oppilashuollon tuki, sosiaalihuollon tuki sekä tehdään suunnitelma opetuksen järjestämiseksi, joka kirjataan oppimissuunnitelmaan/ HOJKSiin.

Lapset, joilla käyttäytymishäiriöiden taustalla on lääketieteellisesti diagnosoitu sairaus: Käytöksen portaita noudatetaan soveltuvin osin ja tukitoimet kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin. Tukitoimet suunnitellaan yhteistyössä kodin, hoitavan tahon ja sosiaalitoimen kanssa.

Käytöksen portaat

<p>1. Ihmettely: Satunaisia käytöspulmia</p> <ul style="list-style-type: none"> Opettaja <-> Oppilas Keskustelut, yhteys kotiin Wilman tuntimerkinät 	<p>2. Huoli herää: Toistuvia käytöspulmia</p> <ul style="list-style-type: none"> Kasvatuskeskustelu (kts. Kasvatuskeskustelukäytännöt Raahen opetustoimessa) Jälki-istunto Kiusaamistapauksissa Kiusaamiseen puuttumisen prosessi Mahdollinen LP-keskustelu 	<p>3. Huoli kasvaa : Matalan kynnyksen tuki ei tehoa</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä Kasvatuskeskustelu Rehtorin tai koulunjohtajan päätöksellä osallistuminen opetukseen voidaan evätä jäljellä olevan työpäivän ja tarvittaessa myös seuraavan työpäivän ajaksi. 	<p>4. Huoli on tuntuva: Koulun keinot eivät riitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (palveluohjaus: perheneuvola, sosiaalitoimi) Kirjallinen varoitus (edellyttää rehtorin/koulunjohtajan tekemää hallintopäätöstä) 	<p>5. Suuri huoli: Koulunkäynti ei onnistu aiemmista tukitoimista huolimatta</p> <ul style="list-style-type: none"> Määräaikainen erottaminen (erottamisen syy yksilöitävä, edellyttää lautakunnan hallintopäätöstä) Oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä
YHTEYS LASTENSUOJELUUN				
Tukitoimenpiteet				
<ul style="list-style-type: none"> Oppilaan ohjaamista sovituihin käytänteisiin 	<ul style="list-style-type: none"> Oppimissuunnitelmaan/HOJKSiin kirjataan tukitoimenpiteitä esim.: <ul style="list-style-type: none"> Palkkiojärjestelmät CICO-toimintamalli Hyvinvointiohjaajan tuki Tieto kuraattorille 	<ul style="list-style-type: none"> Oppilashuoltohenkilöstön tuki Oppimissuunnitelmaan/HOJKSiin kirjataan tukitoimenpiteitä 	<ul style="list-style-type: none"> Luokan vaihto (esim. yleisopetuksen pienryhmä (YPI), JOPO) Mahdolliset avustajapalvelut Erityiset opetusjärjestelyt Tukitoimien kirjaaminen oppimissuunnitelmaan/HOJKSiin Oppilashuollon tuki 	<ul style="list-style-type: none"> Oppilashuollon tuki Sosiaalihuollon tuki Opetuksen suunnittelu: tehdään suunnitelma opetuksen järjestämiseksi, joka kirjataan oppimissuunnitelmaan/HOJKSiin
DOKUMENTOINTI JA YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA				

3. Kasvatuskeskustelukäytännöt

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen toimenpide epätoivottavaan käyttäytymiseen. Mikäli kasvatuskeskustelu ei tuota toivottua tulosta, otetaan käyttöön kurinpitotoimet.

Kasvatuskeskusteluun johtava käytös

Kasvatuskeskustelun voi määrätä rikkeen havainnut opettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja tai rehtori, mikäli aiemmasta ohjaamisesta huolimatta oppilaalla on edelleen

- useita myöhästymisiä
- kotitehtävien unohduksia
- hän häiritsee opetusta tai rikkoo muutoin koulun järjestyssääntöjä
- menettelee vilpillisesti
- kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti

Oppilas määrätään kasvatuskeskusteluun välittömästi:

- fyysinen ja sanallinen uhkailu
- fyysinen ja henkinen väkivalta
- tupakointi
- tupakkavälineiden ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö
- luvaton poistuminen koulun alueelta
- luntaaminen ja muu tahallinen vilppi (plagiointi ja nimikirjoituksen väärentäminen)
- tahallinen koulun tilojen/välineistön rikkominen
- muut koulunkäyntiä vaarantavat ja välitöntä puuttumista vaativat tilanteet
- seksuaalinen ahdistelu

Toistuvissa tapauksissa ja aiempaa vakavissa rikkeissä otetaan yhteyttä poliisiin ja lastensuojeluun (katso myös luku 8 Vakavat uhka- ja vaaratilanteet)

Kasvatuskeskustelun määrääminen

Rikkeen havainnut aikuinen yrittää ohjata oppilasta oikeaan käytökseen ennen kasvatuskeskusteluun määräämistä. Hän siirtää tiedon annetusta ohjauksesta välittömästi luokanopettajalle/luokanohjaajalle koulun käytännön mukaisesti (Wilma-viesti, Wilma-merkintä tai suullinen ilmoitus).

Kasvatuskeskustelun voi määrätä rikkeen havainnut opettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja tai rehtori, mikäli aiemmasta ohjaamisesta huolimatta oppilaalla on edelleen useita myöhästymisiä tai kotitehtävien unohduksia, hän häiritsee opetusta tai rikkoo muutoin koulun järjestyssääntöjä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan

loukkaavasti. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmaan.

Keskustelu järjestetään viikon kuluessa tapahtuneesta. Keskustelu voi kestää enintään kaksi tuntia joko koulupäivän aikana tai koulun jälkeen.

Kasvatuskeskustelun kulku

- Keskustelussa läsnä ovat luokanopettaja/luokanvalvoja, oppilas sekä mahdollisesti huoltaja ja tarvittaessa rikkeen havainnut henkilö
- Huoltajalle ilmoitetaan keskustelusta ja varataan mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä joko puhelimitse tai läsnä ollen
- Oppilas ja rikkeen havainnut aikuinen kertovat oman näkemyksensä siitä, kuka teki, mitä teki, missä teki ja milloin teki
- Mietitään yhdessä keinot oppilaan käyttäytymisen ja hyvinvoinnin parantamiseksi
- Jos rikkeen havainnut henkilö ei pääse paikalle, hän toimittaa oman näkemyksensä Wilmaan kasvatuskeskustelun kirjaukseen tai Wilma-viestinä luokanopettajalle/luokanohjaajalle
- Tarvittaessa pyydetään silminnäkijöiden lausuntoja tapahtuneesta
- Keskustelun kulku, esille tulleet asiat ja sovitut toimet kirjataan tarkasti Wilman Toimenpiteet -osioon ja tarvittaessa oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin

Kasvatuskeskustelujen seuranta

Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa kasvatuskeskustelujen määrää neljännesvuosittain. Jos oppilaalle määrätään enemmän kuin kolme kasvatuskeskustelua seurantajakson aikana, huoli viedään rehtorille ja koulukuraattorille. Heidän kanssaan arvioidaan, edetäänkö Käytöksen portaissa seuraavalle tasolle. Vakavammissa tapauksissa tämä tehdään jo aiemmin.

4. Kurinpitokäytännöt Raahen opetustoimessa

Ilmoittaminen häirinnästä

Opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Ilmoittaminen on syytä tehdä saman päivän aikana. Ilmoittaminen on syytä dokumentoida kirjallisesti.

- Koulussa tapahtunutta häirintää, kiusaamista ja väkivaltaa voidaan käsitellä Kiusaamiseen puuttumisen mallin mukaisesti.
- Opettajat voivat keskustella oppilaiden kanssa koulumatkalla tapahtuneista asioista. He toimivat tarvittaessa huoltajien tukena asioiden selvittämisessä, mutta eivät ole päävastuullisia. Oppilasta ei voida määrätä kurinpitotoimiin koulumatkalla tapahtuneiden asioiden perusteella.

Oppilaan määrääminen poistumaan opetustilasta

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori tai opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta. Ennen oppilaan poistamista hänelle tulee ilmoittaa, että mikäli hän jatkaa häiritsevää käytöstään, hänet määrätään poistumaan oppitunnilta.

- Oppilaalle on järjestettävä valvonta, kun hänet on poistettu opetustilasta. Oppilasta ei tarvitse kuulla, kun hänet määrätään poistumaan.
- Oppilaan poistamisesta on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja kirjattava poistaminen Wilmaan tuntimerkintänä. Tuntimerkintään kirjataan, poistamisen lisäksi, miten valvonta on järjestetty.
- Rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.
- Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on poistettu oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta, järjestetään tarvittava oppilashuolto.
- Opetustilasta poistamisen yhteydessä voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa myös kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjän edustajalle. Kirjallinen selvitys voi olla esim. tuloste Wilman kurinpitokirjauksesta.
- Mikäli voimakeinoihin joudutaan turvautumaan muussa kuin opetustilasta poistamisen tarkoituksessa (esim. kiinnipitäminen, välituntitilanne, tappeluun puuttuminen tms), kirjaus tehdään Wilman Toimenpiteet-osioon kohtaan "Kirjaus koulussa tapahtuneesta".

Jälki-istunto

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi oppilaan, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

- Jälki-istuntoa ei voi määrätä oppilaalle ennen kuin hänelle on pidetty asiasta kasvatustietoa.
- Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia.
- Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.
- Jälki-istunto voi koostua myös eri toimien yhdistelmästä.
- Jälki-istuntoa ei voida suorittaa työrauhaa rikottuna.
- Oppilas voidaan määrätä osallistumaan sellaisiin tehtäviin, jotka tukevat hänen jälki-istuntonsa aiheuttaneen toiminnan toistumisen tai jatkumisen estämiseksi tarkoitettuja kasvatuksellisia

tavoitteita. Tällainen toiminta voi olla esimerkiksi avustamista yhteisen toiminnan järjestämisessä.

- Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta.
- Jälki-istunto kirjataan Wilmaan sille varattuun osioon (Tuki-lehti, Toimenpiteet)

Opetuksen epääminen

Työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Huoltajille on ilmoitettava opetukseen osallistumisen epäämisestä ennen kuin lapsi lähtee koululta. Tällöin sovitaan huoltajan kanssa oppilaan valvontavastuusta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana. Jos huoltaja ei pysty järjestämään valvontaa, ollaan tarvittaessa yhteydessä sosiaalitoimeen. Tarvittaessa ollaan yhteydessä Lapsiperheiden palveluohjaukseen. Jos oppilaalla tai oppilaan perheellä on jo kontakti sosiaalitoimeen, ilmoitetaan omalle sosiaalityöntekijälle.

Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Keskustelun tehtävänä on selvittää syy oppilaan käytökselle ja järjestää tarvittavia tukitoimia.

Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palaessa opetukseen. Opettaja tekee oppilaalle suunnitelman kouluun palaamisen tukemiseksi yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön kanssa ja kirjaa sen Wilmaan Toimenpiteet-osioon. Rehtori tai koulunjohtaja hyväksyy suunnitelman.

Epäämisen syynä voi olla:

- oppilaan käyttäytyminen niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii
- oppilas käyttäytymisellään häiritsee opetusta ja opetus tai muu toiminta sen vuoksi vaikeutuu kohtuuttomasti.

Kirjallinen varoitus

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Kirjallinen varoitus on syytä antaa oppilaalle, mikäli voimakkaatkaan tukitoimet ja rangaistukset eivät muuta oppilaan käytöstä. Kirjallinen varoitus annetaan mm. toistuvasta väkivaltaisesta käytöksestä, oppituntien jatkuvasta häirinnästä ja kiusaamisesta. Kirjallinen varoitus annetaan oppilaalle, mikäli hän on edennyt Raahen kaupungin käytöksen portailla neljännelle portaalle (ks. Raahen kaupungin käytöksen portaat)

Mikäli kirjallinen varoitus ei muuta käytöstä, oppilas voidaan erottaa koulusta määräajaksi.

Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kirjallista varoitusta harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisen varoituksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös.

- Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilasta ja huoltajaa on kuultava ja teko on yksilöitävä
- Kirjallisesta varoituksesta on tehtävä hallinnollinen päätös. Raahessa päätöksen tekee rehtori tai koulunjohtaja.
- Kirjallisen varoituksen saaneen oppilaan asioissa pidetään opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän palaveri, johon kutsutaan mukaan lastensuojelun työntekijä. Mikäli huoltaja ei suostu tähän, tehdään lastensuojeluilmoitus.

Määräaikainen koulusta erottaminen

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Tällaisen väliaikaisen päätöksen tekee koulun rehtori tai koulunjohtaja. Virallisen päätöksen tekee tulevaisuuslautakunta yhteistyössä sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustajan kanssa.

- Ennen päätöksen tekemistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, oppilasta ja huoltajaa on kuultava sekä hankittava muu tarpeellinen selvitys.
- Prosessi on kirjattava Wilmaan Toimenpiteet-osioon kohtaan Määräaikaisen erottamisen valmistelu.
- Sosiaalihuollon työntekijä (1.1.2023 jälkeen Hyvinvointialueen työntekijä) kutsutaan mukaan oppilaan asioiden hoitamiseen. Erotetun oppilaan asioissa pidetään aina monialainen asiantuntijapalaveri, jossa suunnitellaan oppilaan koulunkäynnin ja opiskeluhuollon järjestäminen sekä

muut jatkotoimenpiteet. Sovitut asiat kirjataan oppilashuoltokertomukseen Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

- Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Suunnitelma kirjataan Wilmaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin. Suunnitelma pyritään laatimaan niin, että se estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä.

5. Laiminlyötyjen kotitehtävien suorittaminen

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Oppilaan määräämisestä tekemään kotitehtäviään on ilmoitettava oppilaan huoltajalle. Oppilaan määrääminen tekemään kotitehtäviään tulee kirjata.

6. Siivousvelvoite

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan.

Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin kaksi tuntia. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä.

7. Kiusaamiseen puuttumisen malli

Kiusaaminen ja koulukiusaaminen

Kiusaaminen on hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Kaikki koulussa tapahtuva aggressiivinen käyttäytyminen ei ole kiusaamista. Kiusaamiseen liittyy yleensä voimasuhteiden epätasapaino; kiusattu oppilas on jollakin tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden.

Koulukiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen toiminnan kohteeksi. Nimittely ja pilkkaaminen on kiusaamista, jos samaa oppilasta nimetään uudestaan ja uudestaan. Töniminen ja lyöminen on kiusaamista, jos tönitään ja lyödään aina yhtä ja samaa oppilasta.

Sopimaton ja huono käytös

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapaista käyttäytymistä on kaikki sellainen käytös, joka vähentää toisten viihtyvyyttä ja joka toistuessaan heikentää myös huonosti käyttäytyvän itsensä sosiaalista arvostusta ja yhteisössä elämistä. Huonotapaiseen käyttäytymiseen kuuluu aina myös epäkunnioitus ja välinpitämättömyys: itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Huonotapainen kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtävänsä ja muut velvollisuutensa, ei pidä lupauksiaan, ei osaa tervehtiä, kiittää eikä pyytää anteeksi, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia sekä käyttäytyy toisia kohtaan muutoin sopimattomasti ja asiattomasti.

Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein myös työrauhan. Sekin vaurioittaa ystävyyttä, yhteishenkeä ja ihmisten välistä kanssakäymistä ja on siksi tuomittavaa.

Huom. Koulu ei ole velvollinen selvittämään kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa kiusaamista. Koulumatkalla tapahtuvaa kiusaamista voidaan selvittää koulussa.

Kiusaamisepäilyyn puuttuminen

Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiatonta käytöstä toista kohtaan

- Pohjana havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli
- Tilanteen selvittäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen. Selvitetään täyttyvätkö kiusaamisen kriteerit.
- Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään vaiheeseen 2. Jos kyseessä on yksittäistapaus, joka ei täytä kiusaamisen kriteerejä, edetään 1.vaiheen loppuun.
- Saatu tieto välitetään oppilaan omalle luokanvalvojalle/ -opettajalle
- Sovitaan, kuka keskustelee asianomaisten kanssa ja välittää tiedon huoltajalle
- Tilanteen havainnut tai tiedoksi saanut opettaja kirjaa tapahtuneen Wilmaan tuntimerkintänä (yksittäinen havaittu tapaus, joka selvitetään heti) tai pidetään tarvittaessa Kiusaamistilanteen selvittely (Wilmassa Tuki → Toimenpiteet → Kiusaamiskeskustelu vaihe 1 / selvittely)

Kiusaamiseen puuttumisen prosessi käynnistyy

Kiusaamisen kriteerit täyttyvät

- Tieto kiusaamisesta viedään luokanvalvojalle/-opettajalle
- Luokanvalvoja/ -opettaja järjestää kiusaamistilanteen selvittelykeskustelun ja tarvittaessa pyytää itselleen työparin ”Kiusaamiseen puuttuminen-tiimistä”. Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.
- Keskustelut kiusatun ja kiusaamisesta epäillyn kanssa: Selvitetään mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena. Kirjataan käydyt keskustelut molemmille osapuolille Wilmaan (“Kiusaamistilanteen selvittely”)
- Mikäli kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa. Selvittelyjen jälkeen on hyvä saattaa osapuolet yhteen. Kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa

- Tiedotetaan tilanteesta asianosaisten huoltajia.
- Sovitaan seurantakeskustelun ajankohta

Luokanvalvoja/-opettaja vie kiusaamistapaukset tiedoksi koulukuraattorille ja tarvittaessa terveydenhoitajalle neljännesvuosittain.

Tämä vaihe käydään korkeintaan kaksi kertaa läpi.

Kiusaaminen jatkuu

Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu

- Järjestetään molemmille osapuolille erikseen keskustelu, johon osallistuvat:
 - Asianomainen oppilas
 - Luokanvalvoja/ -opettaja
 - Kiusaamiseen puuttumisen vastuuhenkilö(t)
 - Huoltaja(t)
 - Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuu koulukuraattori, joka on tarvittaessa yhteydessä Ankkuri-tiimiin. Lisäksi mukaan voidaan kutsua esim. hyvinvointiohjaaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja
 - Kirjataan edellisen käsittelyn seurantaan
- Tässä vaiheessa voidaan antaa esimerkiksi jälki-istunto tai kirjallinen varoitus

Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.

Seurannan myötä todetaan kiusaamisen loppuneen tai siirrytään portaalle nro 4.

Kiusaaminen jatkuu edelleen

Jos koulun tukitoimet eivät riitä

- Seurantapalaverissa sovitaan kuka ottaa yhteyttä lapsiperheiden palveluohjaukseen
- Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (perheneuvola, sosiaalitoimi, poliisin)
- Tässä vaiheessa viimeistään määrätään jälki-istunto, annetaan kirjallinen varoitus tai jos niitä on jo käytetty, voidaan tarvittaessa valmistella määräaikainen erottaminen.
- Kirjaus Kiusaamiskeskustelu vaihe 4.

Mikäli tilanne on väkivaltainen, rehtori/koulunjohtaja ottaa yhteyttä koulupoliisiin ja/tai lastensuojeluun konsultoituaan ensin koulukuraattoria.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN MALLI

1. KIUSAAMISEPÄILYYN PUUTTUMINEN

Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiointia käytöstä toista kohtaan

- Pohjana havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli
- Tilanteen selvittäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen. Selvitetään täyttävätkö kiusaamisen kriteerit.
- Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään vaiheeseen 2. Jos kyseessä on yksittäistapaus, joka ei täytä kiusaamisen kriteerejä, edetään 1.vaiheen loppuun.
- Saatu tieto välitetään oppilaan omalle luokanvalvojalle/ -opettajalle
- Sovitaan kuka keskustelee asianomaisten kanssa ja välittää tiedon huoltajalle
- Tilanteen havainnut tai tiedoksi saanut opettaja kirjaa tapahtuneen Wilmaan tuntimerkintänä (yksittäinen havaittu tapaus, joka selvitetään heti) tai pidetään tarvittaessa Kiusaamistilanteen selvittely (Wilmassa Tuki → Toimenpiteet → Kiusaamiskeskustelu vaihe 1 / selvittely)

2. KIUSAAMISEN PUUTTUMISEN PROSESSI KÄYNNISTYY

Kiusaamisen kriteerit täyttyvät

- Selvittelyssä (1.vaihe) on todettu, että kyse on kiusaamisesta
- Tieto kiusaamisesta viedään luokanvalvojalle/-opettajalle
- Luokanvalvoja/ -opettaja järjestää kiusaamistilanteen selvittelykeskustelun ja pyytää itselleen työparin "Kiusaamiseen puuttuminen-tiimistä". Jos selvitteltävän tilanteen osapuolina on useampien luokkien oppilaita, työpari kaikissa keskusteluissa on sama henkilö (KiPu-tiimi), jotta kokonaiskäsitys tilanteesta on yhdellä henkilöllä. Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.
- Keskustelut kiusatun ja kiusaamisesta epäillyn kanssa: Selvitetään mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena. Kirjataan käydyt keskustelut molemmille osapuolille Wilmaan (Kiusaamiskeskustelu vaihe 2/käsittely)
- Mikäli kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa. Selvittelyjen jälkeen on hyvä saattaa osapuolet yhteen.
- Tiedotetaan tilanteesta asianosaisten huoltajia.
- Sovitaan seurantakeskustelun ajankohta

Luokanvalvoja/-opettaja vie kiusaamistapaukset tiedoksi koulukuraattorille ja tarvittaessa terveydenhoitajalle neljännesvuosittain.

Tämä vaihe käydään korkeintaan kaksi kertaa läpi.

3. KIUSAAMINEN JATKUU

Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu

- Järjestetään molemmille osapuolille erikseen keskustelu, johon osallistuvat:
 - Asianomainen oppilas
 - Luokanvalvoja/ -opettaja
 - Kiusaamiseen puuttumisen vastuuhenkilö(t)
 - Huoltaja(t)
 - Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuu koulukuraattori, joka on tarvittaessa yhteydessä Ankkuri-tiimiin. Lisäksi mukaan voidaan kutsua esim. hyvinvointiohjaaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja
 - Kirjataan edellisen käsitellyn seurantaan, Kiusaamiskeskustelu / vaihe 3 / seurannassa todettu, että kiusaaminen jatkuu.
- Tässä vaiheessa voidaan antaa esimerkiksi jälki-istunto tai kirjallinen varoitus

Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.

Seurannan myötä todetaan kiusaamisen loppuneen tai siirrytään portaalle nro 4.

4. KIUSAAMINEN JATKUU EDELLEEN

Jos koulun tukitoimet eivät riitä

- Seurantapalaverissa sovitaan kuka ottaa yhteyttä lapsiperheiden palveluohjaukseen
- Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (perheneuvola, sosiaalitoimi, poliisi)
- Tässä vaiheessa viimeistään määrätään jälki-istunto, annetaan kirjallinen varoitus tai jos niitä on jo käytetty, voidaan tarvittaessa valmistella määräaikainen erottaminen.
- Kirjaus Kiusaamiskeskustelu vaihe 4.

Mikäli tilanteessa on fyysistä väkivaltaa, rehtori/koulunjohtaja ottaa yhteyttä koulupoliisiin ja/tai lastensuojeluun konsultoituaan ensin koulukuraattoria.

8. Vakavat uhka- ja vaaratilanteet

Poliisiin ja lastensuojeluun otetaan yhteyttä seuraavissa tapauksissa:

- päihteiden hallussapito, myynti ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksen alaisena oleminen
- tarkoituksellinen väkivalta
- vakava uhkaus
- terä- ja ampuma-aseiden yms. hallussapito
- toistuva tupakointi
- varkaus
- muut turvallisuutta vakavasti vaarantavat tilanteet

Vakavissa uhka- ja vaaratilanteissa tehdään aina uhka- ja vaaratilanneilmoitus.

9. Tiedottaminen ja seuranta

Kaikki koulut noudattavat tätä ohjeistusta. Kehittämö-työryhmä tai muu erikseen sovittu työryhmä päivittää kaupungin yhteisen ohjeistuksen tarvittaessa. Päivitetty ohjeistus toimitetaan tiedoksi kaupungin sosiaalitoimeen.

Tiedottaminen

- Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet Raahen perusopetuksessa -ohjeistus on nähtävillä Raahen kaupungin nettisivuilla.
- Koulujen järjestyssäännöt tehdään yhteistyössä oppilaskunnan ja vanhempien kanssa ja laetaan esille koulujen nettisivuille.
- Huoltajia tiedotetaan Wilma-tiedottein ja vanhempainilloissa.
- Koulut kutsuvat läheisimpiä yhteistyökumppaneitaan yhteisöllisiin oppilashuoltokokouksiin.

Hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä siten, että koulujen oppilashuoltoryhmissä keskustellaan kurinpidollisten keinojen käytön perusteista ja tasapuolisesta toimintatavasta. Oppilashuoltosuunnitelmassa ja käytöksen portaissa määritellään kasvatustietokeskustelujen ja kurinpidollisten rangaistusten määräämisestä.

Henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

- Veso-koulutukset
- Tiedotusviestit
- Rehtori vastaa oman henkilöstönsä perehdyttämisestä.

Kehittämö-työryhmä seuraa suunnitelmaa ja kerää tietoa vaikuttavuudesta yhteistyössä rehtoreiden, oppilashuollon ja opetus- ja kasvatustietokasvatusjohtajan kanssa.